

-serviġi – natura tal-istitut –kważi kuntratt

-kriterji għal-likwidazzjoni tagħhom

-wegħdiet li se jiġu kkumpensati jiksru l-preskrizzjoni

QORTI ĊIVILI

PRIM'AWLA

ONOR. IMHALLEF

GRAZIO MERCIECA LL.D.

Rik. Ġur. 477/2014 GM

Maria Patricia u Joseph konjuġi Pace ID 54563G u 242359M rispettivament

Vs

**Helen Muscat, Nicholas Muscat, Mario Muscat, Maria Stella Debono, Rita
Spiteri u Carmen Vella**

Seduta tas-7 ta' Mejju 2019

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors Ġuramentat tar-rikorrenti fejn eċepew illi:

Huma pprestaw lil Nicolina Muscat diversi servigi għal 21 sena u dan sad-data tal-mewt tagħha;

Huma mhux biss inkombaw ruħhom personalment, izda saħansitra sofrew ukoll perdita materjali;

Nicolina Muscat dejjem wegħdithom illi kienet ser thallashom ta' dawn is-servigi;

Huma ġew ingannati minn Nicolina Muscat tul hajjietha stante illi ma ngħataw ebda ħlas;

Nicolina Muscat mietet fit-3 ta' Diċembru 2012 u ħalliet bħala eredi tagħha lill-konvenuti;

Huma kitbu lill-konvenuti għal ħlas ta' dan is-servigi permezz ta' ittra uffiċċjali datata 9 t'April 2014 izda huma ċaħdu t-talbiet;

Għalhekk il-konvenuti għandhom jgħidu għaliex din il-Qorti m'għandhiex:

1. Tiddikjara illi l-atturi rrendew servigi u ħarġu saħansitra flus in konnessjoni ma tali servigi;
2. Tiddikjara illi l-atturi jistħoqilhom supplement skond il-liġi għal tali servigi inkluz r-refuzjoni tal-flejjes illi ħarġu huma għal Nicolina Muscat;
3. Tillikwida l-kumpens dovut għall-istess servigi resi;
4. Tikkundanna lill-konvenuti bħala werrieta ta' Nicolina Muscat sabiex iħallsu in linea ta' servigi dak il-kumpens li ġie hemm likwidat.

Bl-ispejjez inkluzi dawk tal-ittra ufficċjali datata 9 t'April, 2014 u bl-imghax mid-dat tan-notifika tal-istess ittra ufficċjali.

Rat ir-Risposta Ġuramentata tal-konvenuti fejn esponew illi:-

1. Preliminarjament it-talbiet attriċi huma in parti prekritti a tenur tal-artikolu 2156(f) tal-Kodiċi Ċivili kap 16 ta' l-Edizzjoni Riveduta tal-Liġijiet ta' Malta, 1984.
2. Illi bla preġudizzju it-talbiet attriċi huma infondati fil-fatt u fid-dritt stante li l-intimati kienu dejjem mal-mejta u qatt ma ltaqgħu jew raw lir-rikorrenti viċin il-mejta wisq anqas jipprestawlha servigi.
3. Illi bla preġudizzju, it-talbiet attriċi huma infondati fil-fatt u fid-dritt stante li kwalisiasi servigi resi, li kienu mill-aktar minimi, ġew diġa adekwament kompensati.

Semgħet ix-xhieda bil-ġurament;

Rat id-dokumenti esebiti, l-atti kollha tal-kaz;

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet tal-partijiet;

Ikkunsidrat:

Illi l-konvenuti jibdeu id-difiża tagħhom billi jeċepixxu l-preskrizzjoni ta' hames snin a tenur tal-Artiklu 2156(f) tal-Kodiċi Ċivili. Permezz tat-tielet eċċezzjoni tagħhom, il-konvenuti jgħidu li "kwalsiasi servigi rezi, li kienu mill-iktar minimi, ġew diġa' adekwament kompensati". Din hija ammissjoni li xi servigi saru, għalkemm il-konvenuti ma jaqblux fuq l-entita' tagħhom; u li dawn thallsu. Eċċezzjoni bħal din mhix kompatibbli mal-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni. Għalxejn tingħata "bla preġudizzju għas-suespost";

Illi fi kwalunkwe każ, anke kieku kellha xorta waħda tiġi kkunsidrata l-ewwel eċċezzjoni, din taqa' billi kien hemm l-interruzzjoni tagħha: Nicolina Muscat kienet twiegħed lill-atturi li kienet sejra tikkumpensahom wara mewtha. Diskors li baqgħet tgħid sal-aħħar żmien ta' ħajjitha: “ tali dikjarazzjoni u wegħda da parti tal-beneficjarja... isservi wkoll bħala interruzzjoni għal-preskrizzjoni...”¹

Illi permezz tat-tieni eċċezzjoni, il-konvenuti isostnu li huma “kienu dejjem mal-mejta u qatt ma ltaqgħu jew raw lir-rikorrenti viċin il-mejta u wisq inqas jipprestawlha servigi”.

Illi meta jsiru allegazzjonijiet ta' servigi li jkunu saru ma' persuna mejta, il-Qrati dejjem jużaw ċerta kawtela, billi bosta drabi f'każijiet bħal dawn wieħed ikollu joqgħod fuq dak li jgħid l-attur. F'dan il-każ iżda l-Qorti għandha l-konfort ta' korroborazzjoni sħiħa minn xhieda indipendenti dwar ċerti aspetti tas-servigi allegatament reżi, u dwar l-intimita' stretta tal-attriċi ma' Nicolina Muscat, kif ukoll mal-konsistenza tax-xhieda tagħha, li ma għet bl-ebda mod kontradetta, kif ukoll mal-verosimiljanza tagħha:

(1) għadd ta' ħbieb u kollaboraturi ta' Nicolina Muscat telgħu jixhdu dwar ċerti dettalji familjari tagħhom li l-attriċi kienet taf u li verosimilment saret tafhom mingħand Nicolina Muscat: Evelyn Arrigo Azzopardi, Waldemar Beck (President tal-Għaqda Persuni Neqsin mid-Dawl li tagħha Nicolina kienet membru),

(2) Natalizia Sammut, li kienet tassisti lil Nicolina Muscat f'darha għal kważi 15-il sena, semmiet li saru diversi xogħlijiet fid-dar ta' Nicolina minn

---

¹ ara **Arapa vs Galdes**, deciza minn din il-Qorti fit-8 ta' Marzu, 1982, u **Bonavia vs Attard** deciza ukoll minn din il-Qorti fil-11 ta' Novembru, 1994 iċċitati minn din il-Qorti (ippreseduta mill-Onor. Imhalled Tonio Mallia) 11.12.2003 fl-ismijiet **Anthony Catania v Maria Agius**

persuna li kienet taħdem il-Mid-Med Bank - preżumibilment l-attur. Il-konvenut Nicholas Muscat semma' persuna li qal li kienet tagħmel xogħol ta' manutenzjoni fid-dar ta' Nicolina iżda din il-persuna qatt ma ttellgħet biex tixhed.

(3) Il-konvenuti xehdu li qatt ma raw lill-konvenuta ġewwa l-isptar San Vincenz de Paule. B'danakollu, il-preżenza kontinwa tagħha hija kkonfermata mill-haddiema tal-istess sptar: Carmen Spiteri, George Saliba, u Joseph Grixti.

(4) Kemm Natalizia Sammut kif ukoll Evelyn Arrigo Azzopardi osservaw kemm l-attriċi kienet tixbaħ lil Nicolina Muscat. Dan jikkorroborra dak li jistqarru l-atturi li Nicolina kienet l-omm bijoloġika tal-attriċi (s'intendi limitatament għall-finijiet ta' din il-kawża), li ħbiet it-twelid tagħha qabel iżżewġet li xi hadd li ma kienx missierha, u li kienet toqgħod attenta li l-attriċi (bintha barra miż-żwieġ) u żewġha ma jkollhomx kuntatt mal-konvenuti (uliedha waqt iż-żwieġ) biex dawn ma jsirux jafu bl-eżistenza tal-attriċi billi din fil-mentalita' ta' Nicolina kienet sors ta' skandlu u ta' mistħija. Il-parentela ta' omm u bint tispjega wkoll l-assidwita' li biha l-attriċi kienet tieġu ħsieb lil Nicolina;

Likwidazzjoni tas-serviġi

Illi a fol. 105, l-atturi ppreżentaw prospett tas-serviġi u spejjeż li għamlu:

1. Żewġ visti fil-ġimgħa mill-attriċi għal 16-il sena fid-dar tagħha; b'kollox 1663 bil-euro 23.39 (rata ta' ġurnata xogħol). Total: 38,754
2. Vista fil-ġimgħa għal 5 snin fir-residenza tax-xjuħ. Total: madwar 260 vista bir-rata ta' euro 30 (rata ta' ġurnata xogħol). Total: 7,800
3. Xogħol mill-attur fid-dar ta' Nicolina: 5823

4. Ikel 16-il sena (meta Nicolina kienet id-dar) bir-rata ta' 11.64 fil-ġimġha = 9,690
5. Ikel 5 snin(meta Nicolina kienet l-isptar) bir-rata ta' 5 fil-ġimġha = 1,300
6. Xiri ta' oġġetti (meta Nicolina kienet l-isptar) 200
7. Spejjeż ta' hasil ta' hwejjeġ darba kull 3 ġimġhat bir-rata ta' 5 Total: 300
8. Diesel darba fil-ġimġha għal 5 snin (meta Nicolina kienet l-isptar) bir-rata ta' euro 5. Total: 1,300;

Illi huwa dibattut fid-dottrina x'inhom sewwasew in-natura ġuridika tal-istitut tas-servigi; huwiex obligazzjoni *ex lege* (abbażi tal-prinċipju li min jagħti servizz jixraqlu kumpens) inkella huwiex kważi kuntratt, u jekk inhu hekk, huwiex wieħed mill-kważi kuntratti stabbiliti mil-liġi inkella hux kategorija oħra ta' kważi-kuntratt. L-eqreb istitut tal-kważi-kuntratt għas-servigi huwa ċertament dak tal-arrikkiment ingust. L-Onorabbli Qorti tal-Appell, in re: **Delicata v Saliba** 22.05.1989 qalet li l-istitut huwa bbażat fuq il-kważi-kuntratt;

Illi l-gurisprudenza tagħna stabbiliet il-linji gwida għandhom ikunu segwiti fil-kalkolu tal-kumpens relattiv:

- 1) il-frekwenza u x-xorta tas-servigi
- 2) il-mezzi tal-persuna li tibbenifika mill-prestazzjonijiet
- 3) il-parentela tal-atturi mad-decujus
- 4) L-isforzi aġġuntivi li taw is-servjenti biex jaqdu lid-decujus
- 5) in-natura tal-prestazzjonijiet u ċjoe` jekk kinux ordinarji jew straordinarji ;
- 6) jekk il-servjenti nkorrewx spejjeż li tagħhom ma ġewx rimborżati.²

---

² ara **Vassallo v Aquilina** – Prim Awla tal-Qorti Civili - 29 ta' Gunju, 1982, **Cutajar v Vella** – Prim Awla tal- Qorti Civili - 6 ta' April, 1982, u **Buhagiar v Mifsud** –Prim Awla tal-Qorti Civili - 1 ta' Frar, 1983.

Illi din il-Qorti, diversament ippreseduta, fis-sentenza fl-ismijiet **Anthony Catania noe vs Maria Agius**³ qalet hekk: “Minn studju tal-ġurisprudenza lokali, wiehed jista’ jsib li l-kumpens akkordat ma jkun qatt f’ammonti kbar u dan peress li s-servizzi jingħataw kwazi dejjem minħabba raġunijiet ta’ parentela bejn il-partijiet, u anke għaliex it-talba għall-ħlas ta’ servigi, kif qalet l-Onorabbli Qorti tal-Appell fil-kawza **Delicata v. Saliba**, deciza fit-22 ta’ Mejju 1989, hi bażata fuq kwazi-kuntratt, u mhux fuq kuntratt li nħoloq bejn min jirrendi s-servigi u l-benefiċċjarju u kwindi l-kumpens ma jkunx relatat biss mas-servigi, izda għandhom jittieħdu in konsiderazzjoni diversi fatturi oħra li, f’it jew wisq, inaqqsu r-relazzjoni ekonomika bejn is-servigi resi u l-ħlas relattiv.

“Dan qed jingħad għax, għa regola generali, l-kumpens m’għandux ikun baxx meta l-benefiċċjarju jkun marid jew mhux mobbli, b’mod li jkollha bżonn assistenza personali u kontinwa” (ara - **Zammit et vs Farrugia Sacco noe** deciza minn din il-Qorti fit-28 ta’ Gunju 1982 u **Buhagiar noe vs Mifsud noe**, deciza minn din il-Qorti fl-1 ta’ Frar, 1983)”;

Illi mir-riċerki fir-Registru Pubbliku esibiti⁴ jirriżulta li Nicolina Muscat kellha għadd ta’ proprjeta` immobbli ta’ ċertu valur;

Illi rigward partita numru (1), fl-affidavit tagħha l-attriċi qalet li kienet tmur għand Nicolina “minn darba sa darbtejn fil-ġimgħa”. U kienet tqatta’ ġurnata magħha.⁵ Għalhekk ma jirriżultax li kienet tmur dejjem darbtejn fil-ġimgħa. Il-Qorti għalhekk sejra *arbitrio boni viri* takkordalha €25,000;

Illi rigward partita numru (2) tgħid li kienet tqatta’ nofs ta’ nhar ħdejn Nicolina. Għalhekk il-Qorti sejra takkordalha €3900;

---

³ deciza mill-Onor. Imħallef Tonio Mallia fil-11 ta’ Dicembru 2003

⁴ Fol 113 sa fol 145

⁵ Para 5, affidavit tal-attriċi a fol 29

Illi rigward partita numru (3) l-Qorti tħoss li jkun iktar raġonevoli s-somma ta' €4,000;

Illi rigward partita numru (4) l-Qorti tikkalkula kull ikla bir-rata ta' €8. = €6,656;

Illi rigward partita numru (5) ir-rata qed tiġi stabbilita bil-€4 = €8240;

Illi rigward partiti numru (6) sa (8) minflok €1800 = €1000;

Għalhekk il-Qorti tillikwida s-serviġi fis-somma ta' 48,796;

Decide:

Għal dawn il-motivi, l-Qorti taqta' u tiddeċiedi illi:

- (1) Tiċħad l-ewwel eċċezzjoni
- (2) tiċħad l-eċċezzjonijiet l-oħrajn
- (3) Tiddikjara li l-atturi rrendew serviġi u għamlu spejjeż a beneficiċċju ta' Nicolina Muscat li għalihom jisthoqqilhom kumpens
- (4) Tillikwida l-kumpens fis-somma ta' €48,796.
- (5) Tikkundanna lill-konvenuti bħala werrieta ta' Nicolina Muscat biex iħallsu lill-atturi s-somma ta' €48,796 bl-imgħax legali mid-data ta' din is-sentenza sad-data tal-eventwali ħlas effettiv.

Bl-ispejjeż inklużi dawk tal-ittra uffiċjali tal-09.04.2014 a kariku tal-konvenuti.

Onor. Imħallef

Grazio Mercieca

